

Zrównoważone miasto : stan faktyczny i wyzwania prawne realizacji Agendy 2030 / redakcja Marcin Stębel, Adam Szafranski, Paweł Wojciechowski ; autorzy Jakub Brejda [i 21 pozostałych]. – Warszawa, 2022

Spis treści

Wykaz skrótów	XI
Bibliografia	XV
Wstęp	XXIII
Rozdział I. Miasto zrównoważone w Agendzie 2030 (<i>Marcin Stębel, Adam Szafranski, Paweł Wojciechowski</i>)	1
§ 1. Prawne ramy realizacji celu dostępu do odpowiednich, bezpiecznych i przystępnych cenowo mieszkań	1
I. Wprowadzenie	1
II. Zrównoważony rozwój	4
III. Zrównoważony rozwój jako zasada konstytucyjna	6
IV. Pojęcie miasta	9
V. Miasto zrównoważone	11
VI. Podsumowanie	15
Rozdział II. Planowanie przestrzenne	17
§ 1. Globalne planowanie lokalnej przestrzeni? Wyzwania planowania przestrzennego a międzynarodowe wskaźniki zrównoważonego rozwoju (<i>Lena Helińska</i>)	17
I. Uwagi wprowadzające	17
II. Planowanie przestrzenne a zrównoważony rozwój	18
1. Planowanie przestrzenne w świetle Celów i Wskaźników Zrównoważonego Rozwoju ONZ	20
2. Międzynarodowa regulacja planowania przestrzennego na przykładzie protokołu do Konwencji o ochronie Alp	22
2.1. Postanowienia protokołu	22
2.2. Protokół jako wiążące źródło prawa	23
III. Prawo krajowe a problemy związane z planowaniem przestrzennym	24
1. Austria - gromadzenie terenów inwestycyjnych	24
2. Chiny - konkurencja między poziomami planowania przestrzennego	25
3. Izrael - różnice kulturowe i przestrzenne	27
4. Ghana - współistnienie planów rozwoju i planów zagospodarowania przestrzennego	29
IV. Podsumowanie - praktyka planowania przestrzennego a wyznaczone ramy	30

§ 2. Partycypacja społeczna w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w świetle idei zrównoważonego rozwoju na przykładzie Polski (<i>Julia Niedziela</i>)	32
I. Uwagi wprowadzające	32
II. Partycypacyjny model planowania przestrzennego	33
III. Regulacja prawna partycypacji społecznej w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	35
IV. Formy partycypacji społecznej w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	36
1. Obligatoryjne formy partycypacji społecznej	37
2. Fakultatywne formy partycypacji społecznej	41
V. Zakończenie	44
§ 3. Uchwały reklamowe jako środek organizacji przestrzeni publicznej w kontekście idei zrównoważonego rozwoju (<i>Sebastian Juszcak</i>)	44
I. Uwagi wprowadzające	44
II. Reklama w polskiej przestrzeni publicznej	45
III. Regulacja prawna reklamy w przestrzeni publicznej	46
IV. Wątpliwości konstytucyjne	49
V. Przykłady rozwiązania zagranicznych	53
VI. Wnioski	54
Rozdział III. Dostęp do odpowiednich, bezpiecznych i przystępnych cenowo mieszkań	57
§ 1. Prawne ramy realizacji celu dostępu do odpowiednich, bezpiecznych i przystępnych cenowo mieszkań (<i>Mateusz Zagozdon</i>)	57
I. Dostęp do mieszkań - Agenda 2030	57
II. Sytuacja mieszkaniowa w Polsce	58
III. Problemy mieszkaniowe w Polsce	60
IV. Prawo do mieszkania w Konstytucji RP	61
V. Problemy i postulaty prawne dotyczące dostępu do mieszkań	64
VI. Uregulowanie prawa do mieszkania w prawie UE	70
VII. Rola państwa w kształtowaniu dostępności mieszkań na rynku	73
VIII. Wnioski	76
§ 2. Studium przypadku: wpływ <i>sharing economy</i> na dostępność przystępnych cenowo mieszkań w zrównoważonych miastach (<i>Jakub Brejdak</i>)	77
I. Wprowadzenie	77
II. Czym jest <i>sharing economy</i> ?	78
III. Najem krótkoterminowy w zrównoważonych miastach	80
IV. Przykład Berlina	84
V. Podsumowanie i wskazanie rozwiązań	85
Rozdział IV. Transport publiczny w zrównoważonych miastach	89
§ 1. Uwagi wstępne (<i>Monika Świdarska</i>)	89
§ 2. Wskaźniki realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju w transporcie publicznym. Wymiar globalny, europejski i krajowy	

(Cyprian Liske, Monika Świdarska)	92
§ 3. Fakty i tendencje - najważniejsze problemy identyfikowane obecnie w obszarze zrównoważonego transportu (Cyprian Liske, Monika Świdarska)	99
I. Dostępność do transportu publicznego w wybranych państwach UE	99
II. Planowanie przestrzenne jako sposób realizacji zrównoważonego transportu publicznego	101
III. Transport publiczny w kontekście „zielonej gospodarki” i celów ekologicznych	103
IV. Problemy i wyzwania w rozwoju zrównoważonej mobilności miejskiej	106
§ 4. Ramy prawne zrównoważonego transportu miejskiego (Marcin Kamiński)	108
I. Akty prawne UE	108
II. Najważniejsze akty prawne w polskim porządku prawnym	112
§ 5. Wskazanie problemów prawnych w rozwoju zrównoważonego transportu miejskiego (Marcin Kamiński)	115
I. Braki regulacyjne w prawie UE	117
II. Plany zrównoważonego rozwoju transportu	119
§ 6. Elektromobilność jako instrument realizacji zrównoważonego transportu miejskiego (Adam Szafrński)	121
§ 7. Wybrane rozwiązania krajowe i zagraniczne w realizacji koncepcji zrównoważonego transportu miejskiego (Cyprian Liske)	129
I. Zwiększenie bezpieczeństwa korzystania z transportu publicznego jako sposób na promowanie jego wykorzystania	129
II. Darmowy transport publiczny	131
III. Współpraca międzyregionalna w UE celem realizacji koncepcji zrównoważonego transportu miejskiego	134
Rozdział V. Gospodarowanie odpadami	137
§ 1. W poszukiwaniu inteligentnej i zrównoważonej gospodarki odpadami żywnościowymi (Milena Wijas)	137
I. Uwagi wprowadzające	137
II. Zjawisko marnotrawstwa żywności	138
III. Marnowanie żywności a zrównoważony łańcuch żywnościowy	139
IV. Polskie rozwiązania prawne	143
V. Rozwiązania przyjmowane w innych państwach	147
VI. Zakończenie	148
§ 2. Regulacja gospodarki odpadami komunalnymi jako element zrównoważonej urbanizacji (Hanna Kłosińska, Filip Lubiński)	149
I. Uwagi wprowadzające	149
II. Gospodarka odpadami komunalnymi	150
III. Rynki odpadów komunalnych	153
IV. Stan prawny	155
V. Główne problemy prawne	159
VI. Zagospodarowanie odpadów - praktyka	160

VII. Konkluzje	162
Rozdział VI. Tereny zielone	163
§ 1. Optymalizacja rozwoju terenów zieleni w polskich miastach (<i>Paweł Wieczorek</i>)	163
I. Uwagi wprowadzające	163
II. Tereny zielone w miastach	165
III. Regulacja prawna terenów zieleni	170
1. Legalna definicja terenów zieleni	170
2. Wielość sformułowań ustawowych dla określenia terenów wchodzących w zakres definicji terenów zieleni	171
3. Tereny zielone a tereny zieleni	172
IV. Podsumowanie i propozycje	174
§ 2. Prawne mechanizmy zapewniające dostęp do inkluzywnych terenów zielonych w zrównoważonych miastach (<i>Daniel Dylewski</i>)	176
I. Uwagi wprowadzające	176
II. Dostępność inkluzywnych terenów zielonych w polskich miastach	177
1. Podstawowe problemy	178
2. Uregulowania prawne	180
3. Problemy prawne dotyczące terenów zielonych w Polsce	181
III. Rozwiązania zagraniczne w zakresie dostępu do terenów zielonych	183
IV. Wnioski	184
§ 3. Rolnictwo miejskie w służbie miasta zrównoważonego oraz jego społeczności (<i>Patryk Kalinowski</i>)	185
I. Rolnictwo miejskie propozycją dla zrównoważonych miast i ich społeczności	185
II. Koncepcja rolnictwa miejskiego	188
III. Bariery rozwoju rolnictwa miejskiego	193
IV. Stan prawny rolnictwa miejskiego	196
V. Odniesienie do rozwiązań zagranicznych	203
VI. Wnioski	204
Rozdział VII. Inkluzja i partycypacja społeczna	205
§ 1. Uczestnictwo mieszkańców w procesach decyzyjnych (<i>Jan Pankiewicz</i>)	205
I. Partycypacja społeczna w realizacji celu 11. Agendy 2030	205
II. Dlaczego Kraków i Wrocław?	206
1. „Tu chcę żyć. Kraków 2030”	207
2. „Strategia Wrocław 2030”	207
III. Budżety obywatelskie	208
1. Środki finansowe w ramach budżetów obywatelskich	208
2. Projekty w liczbach	210
3. Podstawowe czynniki niezbędne przy składaniu projektu.	210
4. Obserwacje i wstępne wnioski	211
IV. Typologia powodów niskiej partycypacji społecznej mieszkańców	213
V. Wniosek	216

§ 2. Inkluzja niepełnosprawnych w systemie edukacji szkolnej (<i>Maksymilian Sitarski</i>)	216
I. Zrównoważone miasto smart oraz inkluzja	216
II. Inkluzja niepełnosprawnych przez edukację	220
III. Bariery inkluzji niepełnosprawnych w edukacji	223
IV. Wnioski	227
§ 3. Aktywizacja osób niepełnosprawnych przez sport (<i>Igor Łapin</i>)	228
I. Kilka faktów na temat sportu powszechnego osób niepełnosprawnych	228
II. Regulacje prawne dotyczące sportu osób niepełnosprawnych	230
III. Propozycje zmian legislacyjnych	232
IV. Przykłady rozwiązań zagranicznych	234
V. Wnioski	236
Rozdział VIII. Szczególne wyzwania dla zrównoważonych miast	237
§ 1. Zagadnienie ubóstwa energetycznego w kontekście dostępu do podstawowych usług w mieście (<i>Jan Woźniak</i>)	237
I. Uwagi wprowadzające	237
II. Charakterystyka zjawiska	238
III. Skala zjawiska w miastach i jego przyczyny	240
IV. Aspekty prawne zwalczania ubóstwa energetycznego	243
1. Poziom konstytucyjny i prawa UE	243
2. Poziom ustawowy - wprowadzenie pojęcia odbiorcy wrażliwego energii elektrycznej	244
3. Ustawa o wspieraniu termomodernizacji i remontów	245
4. Nowelizacja ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów - wsparcie dla inwestorów	247
V. Przykłady rozwiązań niemieckich	248
VI. Wnioski	249
§ 2. Jakość powietrza jako problem zrównoważonego miasta (<i>Aleksandra Sobczak</i>)	250
I. Uwagi wprowadzające	250
II. Charakterystyka zjawiska - przyczyny, rodzaj i skutki zanieczyszczeń powietrza	251
III. Rozwiązania prawne - poziom prawa UE	253
IV. Orzecznictwo TSUE w sprawach dotyczących zanieczyszczenia powietrza	254
V. Działania na rzecz poprawy jakości powietrza w Polsce	255
VI. Problematyka tzw. pozwów smogowych	258
VII. Wnioski	261
Rozdział IX. Zrównoważony rozwój miast a dziedzictwo kulturowe. Aspekty prawne (<i>Paweł Wojciechowski</i>)	263
§ 1. Uwagi wprowadzające	263
§ 2. Kultura i dziedzictwo kulturowe	265
§ 3. Kultura i dziedzictwo kulturowe jako element rozwoju miast	269
§ 4. Instrumenty prawne ochrony dziedzictwa kulturowego	

w kontekście zrównoważonego rozwoju miast	273
I. Ustawa o ochronie zabytków	274
II. Planowanie przestrzenne	277
III. Polityka miejska	279
IV. Środki publiczne w finansowaniu kultury	281
§ 5. Wnioski	282

oprac. BPK